

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дн Димитър Веселинов Димитров,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Факултет по класически и нови филологии
Катедра „Методика на чуждоезиковото обучение“

върху дисертационния труд на **Анатоли Василев Дешев** на тема
**„Лингводидактичен модел за многоезично обучение
(на основата на ливанската образователна и езикова политика)“**
с научен ръководител доц. д-р Милена Йорданова,
представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
по професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...
(Методика на обучението по чужд език – английски език)

Настоящата рецензия е разработена въз основа на решение на Научното жури, определено със Заповед № РД 38-590/11.10.2019 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, във връзка с провеждането във Факултета по класически и нови филологии на процедура по защита на депозирания от докторанта Анатоли Василев Дешев дисертационен труд на тема „Лингводидактичен модел за многоезично обучение (на основата на ливанската образователна и езикова политика)“. Прегледът на документацията показва, че отговаря на законовите изисквания и процедурата по публична защита може да бъде проведена.

Докторантът Анатоли Дешев през 2002 г. завършва специалност „Гръцка филология“ (магистърска степен) във ВНУ „Васил Левски“ (гр. Велико Търново). След това продължава образованието си в Центъра за следдипломна квалификация към УНСС (гр. София) от 2003 до 2005 година, където се обучава по специалност

„Държавна администрация и международно право“. Необходимо е да се отбележи, че Анатоли Дешев не престава да задълбочи своите познания и в периода от 2012 до 2013 година специализира в Колежа за Близкоизточни науки в гр. Сана (Йемен). Добрата му академична подготовка и широките му познания в областта на езиковите и образователни политики на страните от близкоизточния регион му позволяват успешно да се зачисли през на 2018 г. като докторант към Катедрата по методика на чуждоезиковото обучение към Факултета по класически и нови филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. За научен ръководител е определена доц. д-р Милена Петрова Йорданова, която успешно се справя с поставената задача. Дисертационният труд е разработен в рамките на докторантска програма 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по чужд език – английски език) в сътрудничество между Катедрата по методика на чуждоезиковото обучение и Центъра за източни езици и култури при Софийския университет.

Представеният за рецензиране дисертационният труд е в областта на езиковата и образователна политология, област традиционно изследвана под различни форми в Катедрата по методика на чуждоезиковото обучение. Разработената тема „Лингводидактичен модел за многоезично обучение (на основата на ливанската образователна и езикова политика)“ е актуална и отговаря на профила на докторантската програма към Катедрата по методика на чуждоезиковото обучение. Дисертационният труд е в обем от 304 страници. В структурен план включва увод, четири глави, заключение, приносни моменти и библиография. Съдържа и пълен списък на публикациите на автора по темата на дисертацията, реализирани в реномирани академични издания, които покриват минималните национални изисквания, както и изискванията на Софийския университет.

В уводната глава на дисертационния труд докторантът Анатоли Дешев представя основните елементи на общата теоретична концепция на

дисертационния труд. Подборът на проблематиката, ориентирана към конструирането на лингводидактически модел за многоезиково обучение върху основата на ливанската образователна и езикова политика, е новаторски. Темата е дисертационна. Изборът на теренното проучване е мотивиран и перспективен за оптимизиране на българо-ливанските връзки в областта на образователния и културен мениджмънт. Подготовката на трилингвални личности е приоритетно предизвикателство, което привлича вниманието на редица изследователи в областта на методиката на чуждоезиковото обучение и образование. Налице е сериозен академичен труд с безспорен теоретико-приложен профил.

Целта на изследване в депозирания от Анатоли Дешев дисертационен труд е ориентирана към разработване на лингводидактически модел за многоезиково обучение на основата на ливанската образователна и езикова политика. В съответствие с нея е определена конкретиката на отделните задачи, чието правилно изпълнение гарантира постигането на визирания резултат. Обект на изследването се явява проучването на същността, спецификите, функциите и формите на многоезиковото обучение в генерален план, докато предметът на изследването е ориентиран към проучването и моделирането на съвременния ливански проект за многоезиково обучение. Хипотезата на изследването е адекватно формулирана и ясно определена. Основава се на авторското виждане, че анализът на ливанската образователна и езикова политика, реализирана през последните две десетилетия, позволява създаването на ефективен лингводидактически модел за многоезиково обучение, който притежава необходимия потенциал за успешно трансфериране на добри практики в други образователни системи. Изследователската методология е комплексна и съчетава постиженията на съвременното лингводидактическо реконструиране и педагогическо моделиране с метода за езиковото и образователно профилиране, както и с анкетния метод, (прилаган системно при провеждането на теренни проучвания).

В първата глава, посветена на теоретичната обосновка на изследването, е разгледан въпросът за същността, характера и организацията на комплексното многоезиково обучение като интердисциплинарен обект на изследване. Направен е необходим и достатъчен обзор на актуалното състояние и съвременните концепции на различни учени, като се аргументира авторовата гледна точка. Установени са характеристиките на лингводидактическата категория трилингвално обучение. Успешно са разгледани актуални интерпретации на лингводидактическите категории <мултилингвизъм / плурилингвизъм> и <мултикултурализъм / плурикултурализъм> при адекватно отчитане на специфичното за Ливан мултиконфесионално влияние, както и ролята на трилингвизма в контекста на модерните езикови и образователни регионални политики.

Във втората глава е представена и анализирана езиковата политика на Ливан в исторически план. Докторантът сполучливо отбелязва, че новият ХХІ век в Ливан е „маркиран от развитието на национален трилингвален арабо-англо-френски образователен модел“. Това свое твърдение той формулира на базата на системен и задълбочен анализ на новите функции на арабския, английския и френски език в Ливанската република, довели до появата на ливанската трилингвална образователна национална система в началото на ХХІ век, която успешно се развива и надгражда.

Във третата глава се представят основните моменти в процеса на изграждането на съвременната ливанска образователна политика. Изследователският акцент се фокусира върху проблемите около изграждането на трилингвална образователна национална система. Ето защо е анализирана и критично представена съвременната ливанска образователна политика в областта на предучилищното, началното, основното, средното и висшето образование въз основа на сериозни фактологични данни.

Четвъртата глава е посветена на конкретиката около изграждането на

работещ лингводидактически модел за организиране и провеждане на многоезиковото обучение въз основа на ливанската езикова и образователна политика. Авторът е концептуализирал и структурирал оригинален „оптимизиран трилингвален образователен модел, основан върху принципа за равнопоставеността на компетентностите по трите езика“. Представена е и надеждна процедура по неговото валидиране и апробиране, както и получените окончателни резултати, доказващи виталността на авторския модел.

В Заключението са включени основните изводи от разработката. Предоставена и аргументирана справка за приносните моменти в разработката. Библиографската справка съдържа 125 заглавия на български, английски, френски, немски и руски език.

Посочените от докторанта Анатоли Дешев научно-приложни приноси отразяват реално постигнати резултати в дисертационния труд. Спазени са всички изисквания за съставяне на автореферат. В него адекватно са представени основните теоретични положения и конкретните резултати от проведеното дисертационно изследване. Авторът познава терминологията и научните концепции, свързани с анализа на изследваната от него тема. Притежава необходимите умения убедително да представя своите виждания и прецизно да ги формулира.

Необходимо е да се отбележи, че докторантът Анатоли Дешев е автор на 3 публикации по темата на дисертационния труд.

Към депозирания дисертационен труд нямам критични бележки и конкретни препоръки. Приемам посочените в автореферата приноси на Анатоли Дешев.

Заключение

Считам, че докторантът Анатоли Дешев е разработил сериозна и важна за съвременната лингводидактическа теория и практика дисертация. Трудът

представлява самостоятелно и задълбочено научно изследване, в което е конструиран актуален за съвременната методика на чуждоезиковото обучение модел, изграден върху основата на богат фактологичен материал и има безспорен приносен характер.

Считам, че рецензираният дисертационен труд отговаря на указанията за вида и обема, посочени в чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България /ППЗРАСРБ/ и чл.64, ал.2 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Според мен предложеният дисертационен труд адекватно отразява резултатите от изследванията на докторанта, съгласно чл.25, т.2 от ППЗРАСРБ и категорично показва, че Анатоли Дешев притежава задълбочени теоретични знания в съответната научна област и способности за самостоятелни научни изследвания в съответствие с чл. 27, ал.1 от ППЗРАСРБ.

Въз основа на гореизложеното давам положителна оценка за депозирания от Анатоли Дешев дисертационен труд на тема „Лингводидактичен модел за многоезично обучение (на основата на ливанската образователна и езикова политика)“. В качеството си на член на Научното жури давам своя положителен вот „ЗА“ и убедено препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват ЗА присъждането на Анатоли Василев Дешев на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по чужд език – английски език).

09.12.2019 г.

проф. дн Димитър Веселинов